

2016/17

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM
w Publicznej Szkole Podstawowej
w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Osieku

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

*PUBLICZNA SZKOŁA
PODSTAWOWA
w Zespole Szkół im. Jana Pawła II
w Osieku*

Osiek, 2016

Akty prawne:

Zasady Polityki Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem zgodne są z obowiązującymi w naszej placówce dokumentami: Statutem Szkoły, Wizją i Misją Szkoły, Szkolnym Programem Profilaktyki, Pogramem Wychowawczym, Polityką Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, Regulaminem Korzystania z Komputerów i Internetu oraz wynikają z przepisów obowiązującego prawa.

Szczególnie istotnymi aktami prawnymi są:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.

Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989r. (Dz. U. 1991.120.526 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz. U. 2014.191)

Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004.256)

Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks Rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2015.583)

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny (Dz. U. 1997.88.553)

Kodeks postępowania karnego

Ustawa z dnia 17 listopada 1964r.

Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014.101)

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (Dz. U. 2014.382) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” (Dz. U. 2005.180.1493, Dz. U. 2011.209.1245)

Ustawa z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 2006.90.631) regulacje dotyczące ochrony wizerunku dziecka w placówce Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks Cywilny (Dz. U. 2014.121) regulacje ochrony dóbr osobistych dziecka

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2014.1182)

Uchwała Rady Ministrów nr 130/2014 z dnia 8 lipca 2014 roku – rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” (w ramach którego realizowany jest program certyfikowania placówek realizujących politykę ochrony dzieci przed przemocą „Chronimy Dzieci”)

**Skład
zespołu ds. monitorowania Polityki:**

Ewa Golańska
Renata Gazdecka
Ilona Witczak
Małgorzata Zugaj
Anna Łaszek
Joanna Jur

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Publicznej Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Osieku jest działanie dla dobra dzieci.

W naszej szkole dziecko jest traktowane z szacunkiem i uwzględnieniem jego potrzeb. ***Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.***

Pracownicy szkoły działają w ramach swoich kompetencji, obowiązującego prawa i przepisów wewnątrzszkolnych.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1

Dokument ten jest dokumentem regulującym kwestie ochrony dzieci przed krzywdzeniem, mogącym mieć miejsce podczas realizacji zadań szkolnych. Ma na celu ułatwienie rozpoznawania i reagowania na niepokojące sytuacje w określony procedurami sposób postępowania.

Krzywdzenie dziecka – jest to każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony rodzica/opiekuna, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka. Krzywdzenie dzieci to też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój.

Można wyróżnić cztery wymiary tego zjawiska:

- **Przemoc fizyczna** – wszelkiego rodzaju działanie wobec dziecka, które powoduje urazy na jego ciele, np. bicie, szarpanie, popychanie itp.

- **Przemoc emocjonalna** – naruszenie godności osobistej, ukierunkowane na wyrządzenie szkody psychicznej poprzez wyzywanie, warunkowanie miłości, emocjonalne odrzucenie, zastraszanie, nieposzanowanie potrzeb, nadmierne wymagania w stosunku do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka itp.

- **Wykorzystywanie seksualne** – obejmuje każde zachowanie osoby, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka.

- **Zaniedbanie** – brak zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka, zarówno fizycznych (np. właściwe odżywianie, ubranie, ochrona zdrowia, edukacja), jak i psychicznych (poczucie bezpieczeństwa, doświadczenie miłości, troski itp.).

Pracownik szkoły – jest to osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, mianowania, powołania lub umowy cywilno-prawnej. Osoby pracujące w szkole dzielą się na: pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych.

Dziecko – osoba przyjęta do szkoły w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców/ opiekunów prawnych i ucząca się w szkole.

Opiekun dziecka – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem dziecka jest także rodzic zastępczy.

Zgoda opiekuna dziecka – pisemna zgoda, co najmniej jednego z opiekunów dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować opiekunów o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinnie - opiekuńczy.

Osoba odpowiedzialna za Internet w szkole – wyznaczona przez dyrektora szkoły osoba sprawująca nadzór na terenie szkoły nad bezpiecznym korzystaniem przez uczniów

z komputerów i Internetu (nauczyciel zajęć komputerowych, administrator strony internetowej szkoły).

Osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci – wyznaczony przez dyrektora placówki pracownik do ochrony dzieci w szkole: *pedagog szkolny (we współpracy z zespołem ds. monitorowania polityki)*.

Dane osobowe dziecka – każda informacja umożliwiająca identyfikację dziecka.

Zespół interwencyjny – zespół powołany przez dyrektora szkoły w przypadkach podejrzenia krzywdzenia dziecka składający się z: pedagoga szkolnego, wicedyrektora szkoły, pracownika administracji, wychowawcy klasy – oddziału, którego dotyczy dany problem.

Rozdział II

Objawy fizyczne i somatyczne krzywdzenia występujące u dziecka:

Charakterystyczne cechy obrażeń fizycznych specyficznych dla maltretowania:

- lokalizacja obrażeń,
- obrażenia powtarzają się i są niewyjaśnione,
- pojawiają się z pewną regularnością,
- są nieleczone, stare i nowe, różne co do „wieku”.

Podejrzenia co do nieprzypadkowego źródła urazów mogą wzmacniać następujące czynniki:

- zwlekanie rodziców ze zgłoszeniem się z dzieckiem do lekarza w przypadku urazu,
- niewystarczające lub nieprawdopodobne wyjaśnienia obrażeń,
- niezgodność w opisie przyczyn pojawienia się obrażeń w relacji dziecka i rodziców,
- w rodzinie wcześniej występowały przypadki krzywdzenia dzieci,
- rodzic (rodzice) są alkoholikami, narkotyzują się, są chorzy psychicznie.

Obrażenia specyficzne dla doznania przemocy fizycznej:

- siniaki na częściach miękkich, w tym ślady szczypania (policzki, brzuch, pośladki, ramiona, przedramię, łydki, uda),
- siniaki w kształcie dłoni na policzkach i pośladkach,
- siniaki po obu stronach małżowiny usznej lub naderwania i zniekształcenia małżowin,
- siniaki i urazy geometryczne - o wyraźnym zarysie, wyraźnie zaznaczonych kształtach przedmiotów, które zostały użyte do bicia (paska, kłamy, kabla, kija, patelni itp.),
- długie i głębokie zadrapania, cięcia (np. ostrzem brzojownicy, nożem itp.) tzw. podbite oczy,
- głębokie poparzenia o regularnych kształtach (żelazko, lokówka, itp.),
- ślady ugryzień,
- łysienie lub tzw. łyse plamy - mogą być pourazowe, gdy rodzice ciągną dziecko za włosy, lub być wynikiem silnego stresu emocjonalnego,
- wybite zęby, złamane żebra.

Symptomy i obrażenia specyficzne mogące wskazywać na wykorzystywanie seksualne:

- ciąża,
- problemy z drogami moczowo – płciowymi,
- siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach,

Oczywiście część z tych symptomów i obrażeń nie jest możliwa do zaobserwowania. Można jednak wnioskować o nich obserwując częste prośby dziecka o możliwość skorzystania z WC, jego trudności w chodzeniu, siadaniu czy wykonywaniu pewnych ćwiczeń gimnastycznych.

Symptomy fizyczne zaniedbywania dziecka w rodzinie:

- bardzo niska higiena osobista,
- brudne, stale noszone, niereperowane ubranie, nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka ubranie,
- ślady licznych ukąszeń (pchły, pluskwy),
- dziecko jest stale głodne,
- zbyt niska wobec wieku waga i wzrost lub wręcz wychudzenie,
- chroniczne choroby,
- choroby nieleczone, urazy,
- ropne zapalenia skóry,
- próchnica zębów, zły stan higieny jamy ustnej,
- oznaki odmrożeń,
- ciągle zmęczenie, apatia.

Rozdział III**Specyficzne symptomy zachowania dziecka:****Behawioralne symptomy krzywdzenia fizycznego**

- poszukiwanie przez dziecko stałej uwagi nauczyciela,
- tzw. ciągle czepianie się, „lepienie się” do dorosłych,
- tzw. „zimne wyczekiwanie” polegające na tym, iż dziecko stale obserwuje dorosłych,
- ciągły tzw. „niemądry” uśmiech, stosowany przez dzieci, by wydać się bardziej przyjaznymi,
- postawa nadmiernie narzekająca,
- postawy ekstremalne: wrogość, agresja, napady złości - nadmierna uległość, wycofywanie się,
- zbyt pośpieszne przeproszenie,
- wyraźny brak radości życia,
- opory przed rozbieraniem się np. na lekcjach wf lub do badania lekarskiego,
- lęk przed powrotem do domu,
- noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni,
- gwałtowne uniki (kulenie się), w odpowiedzi na próbę dotknięcia czy pogłaskania.

Behawioralne symptomy wykorzystywania seksualnego:

- zbyt duża erotyzacja dziecka,
- używanie nowych, niespotykanych dotąd nazw organów i czynności płciowych, obsceniczne wyrazy i zwroty,
- wypowiedzi, teksty pisane, rysunki o kontekście seksualnym,
- wagarowanie,
- wycofanie się z kontaktów społecznych, złe relacje z rówieśnikami,
- generalny brak zaufania - dziecko nie ufa nikomu,
- częste napady złości i złego humoru lub trudne do wytłumaczenia zmiany zachowań,
- przerywanie aktywności, które dotychczas sprawiały dziecku przyjemność,
- niska samoocena i stałe poczucie winy,
- mówienie o sobie, że jest się złym,
- samookaleczenia, myśli i próby samobójcze, wrogość wobec samego siebie,
- ucieczki z domu,
- lęk i niechęć do przebywania z określonymi dorosłymi,

- wyraźna niechęć przed powrotem do domu,
- zaburzenia jedzenia z rozwinięciem w anoreksję lub bulimię,
- obawa, niechęć przed badaniami medycznymi, niechęć do rozbierania się.

Symptomy te często mają charakter ogólny i nie różnią się od objawów będących następstwem innych traumatycznych przeżyć powodujących u dziecka napięcie i niepokój. Określa się je jako przejawy stresu pourazowego (PTSD).

Zespół stresu pourazowego to rodzaj zaburzenia lękowego, który charakteryzuje:

- przeżywanie na nowo urazowej sytuacji,
- poczucie odrętwienia i przytępienia uczuciowego,
- odizolowanie od innych ludzi,
- niezdolność do przeżywania przyjemności,
- unikanie działań i sytuacji, które mogłyby przypomnieć przeżyty uraz,
- stan nadmiernego pobudzenia wegetatywnego,
- lęk,
- depresja,
- myśli samobójcze - odczuwanie potrzeby odebrania sobie życia.

Podejrzenia zrodzone na podstawie uzyskanych informacji i obserwacji któryś z przedstawionych wyżej symptomów należy zweryfikować analizując wiedzę na temat czynników ryzyka krzywdzenia dziecka występujących w konkretnej rodzinie.

PROCEDURY, ZASADY I WYTYCZNE

Rozdział IV

PROCEDURY

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 2

W przypadku uzyskania przez pracownika szkoły informacji, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji koordynatorowi wdrażania Polityki /członkom zespołu ds. monitorowania Polityki w szkole lub dyrektorowi szkoły.

§ 3

1. Koordynator /członkowie zespołu ds. monitorowania Polityki w szkole lub dyrektor szkoły wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa i informuje ich o podejrzeniach.
2. Koordynator /członkowie zespołu ds. monitorowania Polityki w szkole lub dyrektor szkoły powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku;

- skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku (jeśli istnieje taka potrzeba).

§ 4

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi: pedagog, członkowie zespołu ds. monitorowania Polityki, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka (dalej jako: zespół interwencyjny).

2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 3 pkt. 3 Polityki, na podstawie opisu sporządzonego przez koordynatora lub dyrektora szkoły oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.

§ 5

1. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez koordynatora lub dyrektora szkoły rodzicom/opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

2. Koordynator lub dyrektor szkoły informuje rodziców/opiekunów o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd).

3. Po poinformowaniu rodziców przez koordynatora lub dyrektora szkoły – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioszek o wgląd w sytuację rodziny do sądu.

4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji wskazanych w punkcie poprzedzającym

§ 6

Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Polityki. Kartę załącza się do akt osobowych dziecka.

Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez osobę ze środowiska rodzinnego:

1. Pracownik podejrzewający krzywdzenie dziecka przez osobę ze środowiska rodzinnego zgłasza problem do pedagoga szkolnego/ dyrektora szkoły/wicedyrektora.

2. Dziecko zostało skrzywdzone:

- nastąpiła przemoc fizyczna, psychiczna lub dziecko było świadkiem przemocy w rodzinie

- zostało zagrożone dobro dziecka

- nastąpiło podejrzenie przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka

3. Dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, który zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia:

- prowadzi rozmowę wyjaśniającą z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie w obecności pedagoga szkolnego
 - prowadzi rozmowę z rodzicem - opiekunem (w przypadku przemocy w rodzinie - z rodzicem/ opiekunem niekrzywdzącym) w obecności pedagoga szkolnego
 - przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia
 - informuje o zachowaniach lub wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia
 - omawia rolę rodzica/ opiekuna w podejmowaniu interwencji (wspieranie dziecka)
 - proponuje wsparcie
 - informuje o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej
 - informuje o placówkach świadczących pomoc
4. W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia miał miejsce, na wniosek dyrektora szkoły, właściwy organ wszczyna postępowanie zmierzające do ustalenia planu pomocy dziecku (zapewnienie mu bezpieczeństwa, wsparcie go przez placówkę, ewentualnie skierowanie go do specjalistycznej placówki wsparcia)
 5. Należy ustalić z rodzicem kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencję.
 6. Gdy zaplanowane działania nie przyniosą efektu należy uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty” (wypełniony formularz NK-A i wysłać do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego).
 7. Jeśli będą nieprzestrzegane ustalenia kontraktu lub niewłaściwe wykonywanie władzy rodzicielskiej należy złożyć (równoległe lub niezależnie) wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka /rodziny (na mocy art.572 k.p.c.)
 8. Dyrektor szkoły może również złożyć zawiadomienie na policję lub do prokuratury (obowiązek wynika z art. 304 k.p.k.)
 9. Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.

§ 7

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez pracownika placówki:

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika w szkole zgłasza problem dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektorowi.
2. Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, uczniem /w obecności pedagoga szkolnego/, jego rodzicami lub prawnymi opiekunami.
3. Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
4. Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
- 5 W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia /znęcanie fizyczne, psychiczne, wykorzystywanie seksualne / miał miejsce, na wniosek dyrektora szkoły, właściwy organ wszczyna postępowanie zmierzające do ukarania pracownika karą porządkową lub dyscyplinarną /powiadomienie prokuratury, skierowanie sprawy do **Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli**.

§ 8

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników:

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników lub krzywdzone dziecko zgłasza problem do wychowawcy klasy/ pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca wraz z pedagogiem powinien przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z dzieckiem/dziećmi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi, bądź koleżanki.
3. Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca wraz z pedagogiem powinien opracować plan pomocowy dziecku – ofierze i dziecku – sprawcy.
4. W przypadku bardziej skomplikowanym pedagog szkolny powinien zgłosić problem do dyrektora szkoły.
5. Dyrektor powołuje zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi: wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły oraz inni nauczyciele, pracownicy szkoły, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.

§ 9

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży przez ucznia:

1. Nauczyciel/wychowawca ustala okoliczności kradzieży przez wychowanka.
2. Zawiadamia o zdarzeniu dyrektora/pedagoga szkolnego.
3. Prowadzi we współpracy z pedagogiem postępowanie wyjaśniające zachowując nietykalność osobistą.
4. Nauczyciel/wychowawca wzywa rodziców sprawcy.
5. Po rozmowie sporządza notatkę o zaistniałym incydencie, którą podpisują rodzice.
6. W oparciu o Statut Szkoły dyrektor wspólnie z wychowawcą i pedagogiem szkolnym ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informację na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.
7. Sprawca podejmuje zadośćuczynienie poszkodowanemu w kradzieży.

§ 10

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w składzie: pedagog szkolny, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka określani jako: zespół interwencyjny).
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 2 pkt. 3 Polityki, na podstawie sporządzonego opisu, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
3. **W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne.**
4. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające.

5. Zespół interwencyjny może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji.
6. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 11

1. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez pedagoga opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Pedagog informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinno-opiekuńczy, lub przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „NK”).
3. Po poinformowaniu opiekunów – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor placówki składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu, wydziału rodzinnego i nieletnich, lub przesyła formularz „NK – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
5. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

§ 12

Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

1. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
2. Ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Powiadamia rodziców ucznia – sprawcy.
4. Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
5. Powiadamia policję.

Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

1. Jeżeli zachodzi potrzeba należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej/ wezwać pogotowie.
2. Niezwłocznie powiadomić o fakcie dyrektora szkoły/wicedyrektora.
3. Powiadomić rodziców ucznia.
4. Osoba będąca świadkiem zdarzenia powinna zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
5. Należy niezwłocznie wezwać policję.

§ 13

Procedura postępowania wobec ucznia w przypadku zachowań agresywnych:

1. Należy przeprowadzić rozmowę wyjaśniającą (nauczyciel/wychowawca).
2. Odnotować zaistniałe zdarzenia w dzienniku lekcyjnym.
3. Wspólnie poszukiwać rozwiązań zaistniałej sytuacji problemowej.
4. Powiadomić rodziców/prawnych opiekunów (jeśli zachowania agresywne powtarzają się, pedagog proponuje formy wsparcia i zawiera z uczniem kontrakt).
5. W przypadku kolejnego zachowania agresywnego wezwać rodziców/ prawnych opiekunów i poinformować o konsekwencjach, w tym możliwości obniżenia zachowania do naganego. (Jeśli nieprawidłowe relacje ucznia z rówieśnikami nadal się utrzymują, wychowawca przy współpracy z pedagogiem, w porozumieniu z rodzicami dziecka/prawnymi opiekunami, kieruje ucznia na badania specjalistyczne)
6. W przypadku powtarzających się zdarzeń, które wskazują na nieskuteczność podjętych działań, należy skierować wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.
7. W każdym przypadku, gdy konflikt dotyczy agresora i ofiary, wychowawca oprócz konsekwencji wobec agresora – zobowiązany jest udzielić wsparcia zarówno ofierze jak i agresorowi.
8. W zależności od stopnia zachowań agresywnych ucznia, można ominąć kolejne kroki procedury i zastosować działania adekwatne do stopnia nieprzestrzegania przez ucznia regulaminu szkoły.
9. W przypadku rażącego naruszenia szkolnego prawa, sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia, zwołuje się zespół interwencyjny, aby opracować jednolite strategie działań.

§ 14

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy:

1. Należy ustalić okoliczności zdarzenia: rodzaj materiału, sposób jego rozpowszechniania oraz sprawcę i świadków zdarzenia.
2. Poinformować o fakcie pedagoga szkolnego oraz dyrektora.
3. Włączyć nauczyciela informatyki, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy /należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz jeśli to możliwe, dane nadawcy, adres użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, adres strony WWW, na której ukazały się szkodliwe treści itp. - tak zabezpieczone dowody są materiałem, z którym powinny zapoznać się wszystkie zaangażowane osoby.
4. Należy bezwzględnie skontaktować się z policją - zgodnie z kodeksem polskiego prawa, które mówi o obowiązku zawiadomienia o przestępstwie.
5. Jeśli sprawca jest uczniem, należy przeprowadzić rozmowę w celu ustalenia okoliczności oraz przyczyn zajścia oraz poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej.
6. W przypadku, gdy w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy przeprowadzić rozmowę ze wszystkimi z osobna, zaczynając od lidera grupy.
7. Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

8. Należy powiadomić o zdarzeniu rodziców sprawcy i opracować wspólny plan działania, do którego zobowiązany jest uczeń
9. Zastosować środki dyscyplinarne wobec ucznia-sprawcy.
10. Podjąć działania wobec ofiary cyberprzemocy - wsparcie psychiczne i monitoring sytuacji ucznia. W sytuacji, gdy przypadek cyberprzemocy wymaga założenia sprawy sądowej, szkoła powinna powiadomić o takiej ewentualności rodziców ofiary.
11. Sporządzić dokumentację.
12. Powiadomić sąd rodzinny, jeżeli zaistniałego przypadku cyberprzemocy nie można rozwiązać przy użyciu środków wychowawczych jakimi dysponuje szkoła.

Rozdział V

ZASADY

Zasady bezpiecznych relacji personel szkoły – dziecko

1. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole.
2. Pracownicy monitorują sytuacje i dobrostan dziecka.
3. Pomoc dzieciom uwzględnia: umiejętności rozwojowe dzieci, możliwości wynikające z niepełnosprawności.
4. Nauczyciele organizują zajęcia i zabawy zapewniające dzieciom wszechstronny rozwój.
5. Pracownicy wspierają dzieci w pokonywaniu trudności.
6. Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
7. Dzieci zostają zapoznane z zasadami regulującymi funkcjonowanie grupy uwzględniającymi prawa dziecka.
8. Pozytywne zachowania dzieci wzmacniane są poprzez nagradzanie.
9. W każdej sytuacji dziecko jest informowane o konsekwencji zachowania.
9. Konsekwencją nieodpowiedniego zachowania jest odsunięcie dziecka od zabawy na określony czas, zmiana aktywności itp.
10. Niedopuszczalne są zachowania: cielesne (szarpanie, bicie, popychanie), słowne (wzywanie, wyśmiewanie), zmuszanie, negowanie uczuć.
11. Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu intymności dziecka.
12. Zasady bezpośredniego kontaktu z dzieckiem ustalane są z rodzicami z poszanowaniem zdania obu stron.
13. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków oraz zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.

Zasady ochrony danych osobowych dziecka

§ 15

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.

2. Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
4. Pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępniania tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego, powołanego w trybie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

§ 16

Pracownik instytucji może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka.

§ 17

1. Pracownik szkoły nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani jego opiece.
2. Pracownik szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów.
3. Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi.
4. Pracownik szkoły nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna.
5. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik szkoły jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
6. Pracownik szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może wypowiedzieć się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna – po wyrażeniu pisemnej zgody przez opiekuna dziecka.

§ 18

1. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia szkoły.
2. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor szkoły

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 19

Szkoła uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

§ 20

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.

2. W celu uzyskania zgody opiekuna dziecka na utrwalanie wizerunku dziecka, pracownik szkoły może skontaktować się z opiekunem dziecka.
3. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielom mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
4. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

§ 21

1. Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.
2. Przed utrwaleniem wizerunku dziecka należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.

Zasady dostępu dzieci do internetu

§ 22

1. Szkoła zapewnia dzieciom dostęp do internetu i podejmuje działania zabezpieczające
2. dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
3. Na terenie instytucji dostęp dziecka do internetu możliwy jest:
 - a.) pod nadzorem pracownika szkoły na zajęciach komputerowych lub pozalekcyjnych
4. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem - nauczyciel ma obowiązek - informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu. oraz czuwania nad bezpieczeństwem podczas zajęć.
5. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych - dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu.

§ 23

1. Osoba odpowiedzialna za internet przydziela każdemu dziecku indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z internetu na terenie szkoły. Nauczyciel informuje dzieci o konieczności zachowania loginu i hasła w tajemnicy.
2. Dostęp dziecka do internetu na terenie placówki możliwy jest wyłącznie poprzez serwer instytucji, po podaniu indywidualnego loginu i hasła dziecka.
3. W pracowniach komputerowych zainstalowane są programy umożliwiające obserwację ekranów wszystkich komputerów na komputerze nauczyciela. (podglądu uruchomionych procesów i aplikacji)

§ 24

1. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie placówki zainstalowane i aktualizowane:
 - a.) oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
 - b.) oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu,
 - c.) oprogramowanie antywirusowe,
 - d.) oprogramowanie antyspamowe,
 - e.) firewall.
2. Wymienione w pkt. 1 niniejszego paragrafu programowania są aktualizowane przez wyznaczonego pracownika instytucji przynajmniej raz w miesiącu.
3. Wyznaczony pracownik szkoły przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
4. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony nauczyciel ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
5. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły przekazuje do pedagoga szkolnego.
6. Pedagog przeprowadza z dzieckiem rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
7. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale II niniejszej Polityki.

Rozdział VI

WYTYCZNE

Wytyczne dotyczące utrwalania wizerunku dziecka (zdjęcia, filmy)

1. Wszystkie dzieci muszą być ubrane.
2. Zarejestrowane obrazy powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać grupy dzieci, a nie pojedyncze osoby.
3. Należy upewnić się, że fotograf lub osoba filmująca nie spędza czasu z dziećmi ani nie ma do nich dostępu bez nadzoru.
4. Wszelkie podejrzenia i problemy dotyczące nieodpowiednich wizerunków dzieci należy zgłaszać i rejestrować, podobnie jak inne niepokojące sygnały, dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Wytyczne dotyczące publikowania wizerunków dzieci

Należy:

- używać tylko imion dzieci
- zapytać dziecko o zgodę na wykorzystanie jego wizerunku.
- uzyskać zgodę rodziców/opiekunów dziecka
- wykorzystywać obrazy pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta,

- dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
- poprosić specjalistów o radę w sprawie zamieszczenia obrazów dzieci na stronie internetowej.

Rozdział VII

Monitoring stosowania Polityki

§ 25

1. Dyrektor placówki wyznacza – **pedagoga szkolnego** jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony dzieci w szkole.
2. Osoba, o której mowa w pkt. 1 powołuje zespół nauczycieli, którzy wspomagają go w monitorowaniu realizacji Polityki.
3. Raz na 6 miesięcy przeprowadzana jest, ankieta monitorująca poziom realizacji Polityki.
4. W ankiecie pracownicy szkoły mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w instytucji.
5. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi placówki.
6. Dyrektor w razie potrzeby wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie Polityki.

Rozdział VIII

Przepisy końcowe

§ 26

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez umieszczenie Polityki na stronie internetowej szkoły w sposób dostępny dla wszystkich odwiedzających stronę, pracowników instytucji, rodziców oraz wywieszenie jej tekstu na tablicy ogłoszeń.

Opracowanie:

Joanna Jur, Małgorzata Zugaj, Ilona Witczak, Ewa Golańska, Renata Gazdecka